

Sygn. akt: III AUa 220/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka (spr.)

Sędziowie: SSA Beata Michalska

SSO del. Joanna Kasicka

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2014 r. w Łodzi

sprawy **E. U.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 3 grudnia 2013 r., sygn. akt: VIII U 13/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 220/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 listopada 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. U. prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował on co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. U. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 15 grudnia 1979r. do 31 marca 1982r., 2 listopada 1982r. do 18 czerwca 1990r., 1 maja 1994r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku kierownika i przyznanie prawa do emerytury.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, iż E. U., urodzony (...), z wnioskiem o emeryturę wystąpił w dniu 3 października 2012r. Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 28 lat i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Organ rentowy uznał wnioskodawcy za udokumentowany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 7 lat, 3 miesięcy i 26 dni, to jest następujące okresy pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.:

od 1 września 1970 r. do 14 stycznia 1972 r. i od 4 stycznia 1974 r. do 31 stycznia 1975 r. (z wyłączeniem odbywania zasadniczej służby wojskowej) na stanowisku kolejno: mechanika maszyn budowlanych, od 1 lutego 1974 r. do 31 grudnia 1975 r. robotnika magazynowego, od 1 stycznia 1976 r. do 31 marca 1976 r. robotnika magazynowego od 1 kwietnia 1976 r. do 14 grudnia 1979 r. majstra.

Od 1 stycznia 1976 r. do 31 marca 1982 r. wnioskodawca był zatrudniony w Okręgowym Zakładzie (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 31 marca 1982 r. w wymienionym okresie zatrudnienia wnioskodawca kolejno zajmował stanowiska: magazyniera, majstra, kierownika magazynu, ostatnio kierownika (...) Ł.. Stanowisko majstra (mistrza) w Oddziale Eksploatacyjnym wnioskodawca zajmował do dnia 14 grudnia 1979 r. Z dniem 15 grudnia 1979 r. wnioskodawcy zostały powierzone obowiązki kierownika magazynu. W dniu 18 grudnia 1979 r. wnioskodawca otrzymał zakres czynności i obowiązków; kierownika Bazy Sprzętowo - Transportowej w Ł., zgodnie z którym służbowo bezpośrednio podlegał Kierownikowi Oddziału Eksploatacyjnego. Zgodnie z angażami stanowisko kierownika (...) Ł. wnioskodawca zajmował do dnia 31 marca 1982 r. Z dniem 31 marca 1982 r. ustało zatrudnienie wnioskodawcy w Okręgowym Zakładzie (...) w P..

Z dniem 1 kwietnia 1982 r. wnioskodawca został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. (ówczesny (...) w Ł.) na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. eksploatacji.

W dniu 8 czerwca 1982 r. wnioskodawca otrzymał zakres czynności i obowiązków specjalisty ds. eksploatacji, zgodnie z którym służbowo bezpośrednio podlegał Kierownikowi D. Eksploatacji. Z dniem 2 listopada 1982 r. wnioskodawcy zostały powierzone obowiązki kierownika D. Eksploatacji (...) i (...) w (...) Ł.. W dniu 25 listopada 1982 r. wnioskodawca otrzymał zakres czynności i obowiązków na stanowisku kierownika D. Eksploatacji (...) i (...), zgodnie z którym służbowo bezpośrednio podlegał Kierownikowi (...). Z dniem 18 czerwca 1990 r. wnioskodawca został zwolniony z pracy w związku z udzielonym mu urlopem bezpłatnym na wyjazd na roboty eksportowe.

W okresie od 18 czerwca 1990 r. do 27 maja 1992 r. wnioskodawca był zatrudniony na budowie eksportowej w Libii.

Po zakończeniu kontraktu i wykorzystaniu należnego urlopu wnioskodawca został ponownie przyjęty do pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od 2 września 1992 r. na stanowisko specjalisty ds. ekonom - konstr. kosztów budów. Z dniem 1 maja 1994 r. wnioskodawcy zostało powierzone stanowisko p.o. kierownika Grupy Usług (...). Z dniem 1 listopada 1994 r. wnioskodawcy zostały powierzone obowiązki kierownika Grupy Usług (...).

Wnioskodawca otrzymał zakres czynności i obowiązków na stanowisku kierownika Grupy Usług (...), zgodnie z którym służbowo bezpośrednio podlegał zastępcy Dyrektora Przedsiębiorstwa (...) w Ł.. Na czas nieobecności Dyrektora, to jest w okresach czasu od 18 do 21 października 1994 r., od 20 do 24 lutego 1995 r., wnioskodawca otrzymał upoważnienie do podpisywania dokumentów finansowych. Z dniem 1 kwietnia 2003 r. wnioskodawcy zostało powierzone stanowisko zastępcy Dyrektora ds. (...). W Przedsiębiorstwie (...) w Ł. wnioskodawca jest nadal zatrudniony.

Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. jest następcą prawnym Okręgowego Zakładu (...) w P. i (...) w Ł..

W dniu 5 stycznia 1999 r. Przedsiębiorstwo (...) w Ł. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym zaświadczone, że w okresach zatrudnienia od 1 lutego 1972 r. do 31 marca 1982 r., od 1 listopada 1982 r. do 18 czerwca 1990 r. i od 1 maja 1994 r. do 20 grudnia 1998 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się magazynowaniem oraz dystrybucją ropy naftowej i jej produktów, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowisku magazynier stacji paliw jako majster ds. sprzętu i transportu, kierownik magazynu, kierownik Grupy Usług (...) wymienionym w wykazie A Dziale IV i XIV

poz. 19 i 24 pkt 1 i 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministerstwa Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r.

W dniu 20 września 2012 r. Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym zaświadczone, że w okresie zatrudnienia od 15 grudnia 1979 r. do 31 marca 1982 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowisku kierownika Bazy Sprzętowo - Transportowej (bezpośredni nadzór nad pracownikami: kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony A dział VIII poz. 2 pkt. 5, maszynista koparek jednonaczyniowych A dział V poz. 3 p. 2, maszynista spycharek i ciągników gąsienicowych A dział V poz. 3 p. 15, spawacz elektryczny A dział XIV poz. 12 p. 2, mechanik napraw pojazdów samochodowych A dział XIV poz. 16 p. 2) wymienionym w wykazie A Dziale XIV poz. 24 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministerstwa Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r.

W dniu 20 września 2012 r. Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym zaświadczone, że w okresie zatrudnienia od 2 listopada r. do 18 czerwca 1990 r. i od 1 maja 1994 r. do 31 marca 2003 r. wnioskodawca stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kontrola międzyoperacyjna, kontrola łości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 24 porządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowisku kierownika Grupy Sprzętowo - Transportowej (bezpośredni nadzór nad pracownikami: kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony A dział VIII poz. 2 pkt 5 , maszynista koparek jednonaczyniowych A dział V poz. 3 p. 2, maszynista ładowarek jednonaczyniowych A dział V poz. 3 p. 4, maszynista równiarek A dział V poz. 3 p. 13, maszynista walców drogowych A dział V poz. 3 p. 20, maszynista zespołu maszyn do rozścielania mas bitumicznych A dział V poz. 3 p. 25) wymienionym w wykazie A Dziale XIV poz. 24 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministerstwa Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r.

Na stanowisku kierownika Bazy Sprzętowo - Transportowej w okresie od 15 grudnia 1979 r. do 31 marca 1982 r. wnioskodawca był odpowiedzialny i pracował przy eksploatacji, naprawach, przeglądach i wszystkich innych robotach wynikających z eksploatacji sprzętu i transportu. Wydawał dyspozycje pracownikom, ale też brał w nich udział. Był odpowiedzialny za samochody, sprzęt i ludzi. Na tym stanowisku wnioskodawcy podlegali kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, mechanicy napraw pojazdów samochodowych, spawacze, elektrycy, narzędziowcy, magazynierzy, dyspozytorzy. W sumie wnioskodawcy podlegało około 20 kierowców i 10 pozostałych pracowników. Wnioskodawca po przyjeździe do pracy przebierał się w ubranie robocze, następnie zajmował się rozdysponowaniem pracy podległym pracownikom. Wnioskodawca uczestniczył w dokonywanych w pojazdach naprawach. Awaryjne były różnego rodzaju: np. zepsute ogumienie, pęknięte resory. Wnioskodawca wchodził do kanału, sprawdzał co jest do naprawy, diagnozował usterki. Zdarzało się, że wchodził do kabiny samochodu, podnosił maskę, sprawdzał jak pracuje silnik, sprawdzał poziom oleju. Pomagał przy wyjęciu ze Stara skrzyni biegów, która ważyła około 150 kg. Mechanik skrzynie biegów mył a wnioskodawca w tym czasie np. sprawdzał spryskiwacze w samochodzie. Mechanik na wózku przyciągał skrzynię biegów a wnioskodawca diagnozował zakres uszkodzeń. Wnioskodawca uczestniczył też w naprawach układów hamulcowych i hydraulicznych. Polegało to na tym, że wchodził do kabiny gdzie naciskał pedał hamulca a mechanik w tym czasie spuszczał płyn albo wnioskodawca w międzyczasie uzupełniał płyn hamulcowy. Wnioskodawca brał udział w przeglądach wywrotek, samochodów skrzyniowych i dostawczych na budowy. W warsztacie były 2 kanały, dodatkowo naprawy były także dokonywane na zewnątrz. W kanałach był naprawiane skrzynie biegów, tylny most. Naprawy na zewnątrz obejmowały naprawy dokonywane przy skrzyni wyladunkowej. Wnioskodawca uczestniczył też w naprawach dokonywanych na zewnątrz. Diagnozował wtedy usterkę, pomagał w jej usunięciu. Wnioskodawca dokonywał drobniejszych napraw. Do napraw wnioskodawca wyjeżdżał także w teren - sam lub z mechanikiem. Dowoził wtedy część czy koło i pomagał w naprawie np. wymieniał koło, pomagał odkręcić daną część. Napraw w terenie dokonywał bezpośrednio na drodze

albo ściągał samochód do warsztatu. Do awarii wnioskodawca dojeżdżał N.. Dojazd zajmował mu od 20 minut do godziny. Takich wyjazdów miał 4-5 tygodniowo. Wnioskodawca nadzorował także prace wykonywane na warsztacie i w narzędziowni. Na terenie warsztatu wnioskodawca miał kantorek, w którym stało jego biurko do pracy. W kantorku wnioskodawca spędzał mało czasu. Przebierał się tam, jadł śniadanie. Do wnioskodawcy należało wypełnianie kart pracy, kart płacowych.

Wnioskodawcy bezpośrednio podlegała także dyspozytorka, do której należało wykonywanie czynności biurowych. Dyspozytorka rozliczała kierowców z czasu pracy, paliwa. Wystawiała kierowcom zlecenia wyjazdu. Zlecenia wyjazdu operatorom maszyn wystawiał także wnioskodawca. Wnioskodawca sprawdzał pracę dyspozytorki na koniec miesiąca. Czynności te zajmowały wnioskodawcy 5 godzin, jeśli było wszystko przygotowane. Zdarzało się, że pracami tymi musiał wnioskodawca zająć się sam i zajmowało mu to 12-13 godzin. Wtedy jednak prace tę zabierał do domu. W zakresie obowiązków wnioskodawca miał rozdysponowywanie samochodów do odbiorcy. Każdego dnia sprawdzał ile samochodów ma wyjechać i czy są one sprawne. Wnioskodawca pracował po 8 godzin dziennie i więcej. W przypadku awarii zdarzało się, że pracował 12 godzin na dobę. 4-5 razy w miesiącu wnioskodawca brał udział w pracach przy normowaniu paliwa. Był wtedy członkiem 2-3 osobowej komisji, która dokonywała sprawdzenia norm. Na stanowisku specjalisty ds. eksploatacji w okresie od 1 kwietnia 1982 r. do 1 listopada 1982 r. wnioskodawca wykonywał tylko prace biurowe. Rozliczał kierowców z godzin i kilometrów, obliczał wskaźniki techniczne.

Pod koniec 1982 r. otrzymał do dyspozycji samochód służbowy marki N.. Samochód ten był przeznaczony do przewozu materiałów, części do napraw samochodów. Za prowadzenie tego pojazdu wnioskodawca miał dodatkowe wynagrodzenie.

Prace wykonywane przez wnioskodawcę na stanowiskach zajmowanych w okresach czasu od 2 listopada 1982 r. do 18 czerwca 1990 r. i od 1 maja 1994 r. do 31 grudnia 1998r. praktycznie niczym się nie różniły. Różnica dotyczyła zakresu obowiązków, których wnioskodawcy przybyło. Wnioskodawcy doszedł nadzór nad sprzętem pracującym na drodze przy budowie dróg, na wytwórni mas bitumicznych. Wnioskodawca ponosił odpowiedzialność za dokonywane naprawy. Napraw wnioskodawca dokonywał wspólnie z operatorem. Wnioskodawcy podlegało 40 kierowców zarówno samochodów ciężarowych jak i osobowych i dostawczych oraz 40 operatorów ciężkiego sprzętu drogowego pracujących w terenie. Dodatkowo wnioskodawcy w tych okresach podlegli pracownicy do spraw rozliczeń transportu i eksploatacji sprzętu. Pracowników takich było 5 i zajmowali się oni pracą jedynie biurową. W sumie wnioskodawcy podlegano około 90 pracowników. Pracownicy warsztatu przestali wnioskodawcy podlegać w 1990 roku.

Od 1982 r. do 1990 r. na stanowisku kierownika D. Eksploatacji (...) i (...) wnioskodawca nadal pracował w warsztacie. Zasadniczo jednak usuwał awarie w terenie lub przyjeżdżał i ustalał tylko zakres prac w warsztacie. Do warsztatu były kierowane bardziej skomplikowane naprawy, większość była wykonywana w terenie. Wnioskodawca był przy naprawie zarówno sprzętu ciężkiego jak i transportowego. Na warsztacie wnioskodawca nadal ustalał zakres robót, wchodził do kanału, jednak prace wcześniej przez niego wykonywane przejęli kierownik warsztatu i majster. Wnioskodawca nadzorował także rozładunek z wagonów kolejowych dokonywany przez operatorów maszyn ciężkich. W rozładunku uczestniczył 2-3 razy w tygodniu. Rozładunek trwał 10-12 godzin, nieraz całą dobę. Wnioskodawca odbierał wagony i sprawdzał wagony, czy zostały rozładowane, a także stan sprzętu. Brał udział w naprawie uszkodzonego dźwigu, ładowarki.

Wnioskodawca miał kantorek, gdzie się przebierał. Wnioskodawca nie miał żadnego pracownika administracyjnego do pomocy.

Od 1994 r. wnioskodawcy doszły dodatkowe obowiązki. Zajmował się naprawą maszyn pracujących na budowach drogowych. Takie prace zdarzały się raz w tygodniu i zajmowały 3-4 godziny. Od 1994 r. do wnioskodawcy wróciły także prace warsztatowe. Nie było tam już kierownika warsztatu i majstra, a wnioskodawcy podlegało zatrudnionych na warsztacie około 12 mechaników, elektryków, spawaczy i brygadzistów pracujących.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy przytaczając treść art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity późn. zm.) oraz § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz.U. nr 8 poz. 43 z późn.zm) stwierdził, że E. U. nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity późn. zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (ukończone 60 lat) oraz ogólnego stażu pracy (co najmniej 10 lat). Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy także okres pracy w warunkach szczególnych wymiarze w wymiarze 7 lat, 3 miesiące i 26 dni, to jest okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od 1 września 1970 r. do 1 stycznia 1972 r., od 4 stycznia 1974 r. do 31 stycznia 1974 r., od 1 lutego 1974 r. do 3 grudnia 1975 r., od 1 stycznia 1976 r. do 31 marca 1976 r. i od 1 kwietnia 1976 r. do 1 grudnia 1979 r.

Spór dotyczył pozostałych okresów zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) od 15 grudnia 1979 r. do 31 marca 1982 r., od 2 listopada 1982 r. do 18 czerwca 1990 r. i od 1 maja 1994 r. do 31 grudnia 1998 r., które wprawdzie w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach zostały przez zakład pracy określone jako taki rodzaj pracy, a których organ rentowy nie uznał z braku podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca pracując na stanowisku kierownika stale i w pełnym wymiarze godzin pracy przebywał w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy. W ocenie organu rentowego zakres obowiązków na stanowisku kierownika wykracza poza osobiste i bezpośrednie dozоровanie czy kontrolę stanowisk robotniczych.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności zwrócił uwagę, iż świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl. Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej rok 2008, Nr 4, str. 60/. Jednocześnie w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż regulacja § 2 statuująca ograniczenia dowodowe nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków /por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562/. Mając powyższe na uwadze Sąd na okoliczność prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach dopuścił dowód z zeznań zgłoszonych świadków, oraz z dokumentacji pracowniczej zawartej w aktach osobowych wnioskodawcy.

Przedmiotem analizy Sądu Okręgowego było, który z pozostałych wymienionych niżej okresów zatrudnienia może być traktowany jako praca w warunkach szczególnych: od 15 grudnia 1979 r. do 31 marca 1982 r. na stanowisku kierownika Bazy Sprzętowo - Transportowej; od 2 listopada 1982 r. do 18 czerwca 1990 r. na stanowisku kierownik D. Eksploatacji (...) i (...); od 1 maja 1994 r. do 31 października 1994 r. na stanowisku p.o. kierownika Grupy Usług (...); od 1 listopada 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku kierownika Grupy Usług (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego, brak było podstaw do uznania za pracę w warunkach szczególnych pracy świadczonej przez wnioskodawcę na wyżej wymienionych stanowiskach kierowniczych. Wnioskodawca wyrażał pogląd, że prace tego typu winny być kwalifikowane jako prace z działu XIV, pkt 24 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to jest jako prace „kontrolni międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno - techniczny na oddziałach i wydziałach, wydziałach których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. W ocenie Sądu Okręgowego z zapatrywaniem tym nie można się było zgodzić, gdyż materiał dowodowy zebrany w sprawie nie daje dostatecznych podstaw do przyjęcia, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przebywał w środowisku pracy, w którym zatrudnieni są pracownicy wykonujący prace w szczególnych warunkach.

Jeśli chodzi o pierwszy objęty sporem okres pracy na stanowisku kierownika Bazy Sprzętowo - Transportowej od 15 grudnia 1979 r. do 31 marca 1982 r., to ustalono, że w okresie pracy tej wnioskodawca, jako osoba odpowiedzialna za podległych pracowników, samochody i sprzęt pracował przy eksploatacji, naprawach, przeglądach i wszystkich innych pracach wynikających z eksploatacji sprzętu i transportu. Wnioskodawca wydawał dyspozycje pracownikom, nadzorował wykonywane przez nich prace, ale też brał udział w ich wykonaniu. Wnioskodawcy na tym stanowisku podlegali kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, mechanicy napraw pojazdów samochodowych, spawacze, elektrycy, narzędziowcy, magazynierzy, oraz dyspozytorzy. W zakresie obowiązków wnioskodawca miał rozdysponowywanie samochodów do odbiorcy. Każdego dnia sprawdzał stan samochodów i kierujących nimi kierowców. Nadzór sprawowany przez wnioskodawcę nad pracownikami warsztatu polegał na diagnozowaniu usterek i ich usuwaniu. Ustalono, że wnioskodawca, poza pracą mechanika wykonywaną w kanałach remontowych, wykonywał także czynności naprawczo - remontowe poza kanałem. Prace poza kanałem wnioskodawca wykonywał zarówno na terenie zakładu (na zewnątrz) jak i po zanim w terenie. Napraw wtedy dokonywał bezpośrednio na drodze w przypadku prostych usterek, a w przypadku poważniejszych zlecał ściąganie pojazdu do warsztatu. Do awarii w terenie wnioskodawca - jak sam zeznał - dojeżdżał samochodem dostawczym marki N.. Takich wyjazdów miał 4-5 tygodniowo. Lektura zeznań wnioskodawcy oraz przesłuchanych w sprawie świadków wskazuje nadto, że wnioskodawcy służbowo bezpośrednio podlegała dyspozytorka, która w zakresie obowiązków miała wykonywanie czynności biurowych, do których należało rozliczanie kierowców z czasu pracy i paliwa, wystawianie kierowcom zleceń wyjazdu. Wnioskodawca sprawdzał pracę dyspozytorki w zakresie rozliczania kierowców na koniec każdego miesiąca. Czynności te zajmowały wnioskodawcy około 5 godzin, jeśli było wszystko odpowiednio przygotowane, jednak zdarzało się, że pracami tymi musiał wnioskodawca zająć się sam osobiście. Zeznania świadków wskazują, że także wystawianie zleceń wyjazdu operatorom maszyn było w zakresie czynności wnioskodawcy.

Poczynione w sprawie ustalenia pozwalają, zdaniem Sądu, na uznanie, że wykonywane przez wnioskodawcę w okresie od 15 grudnia 1979 r. do 31 marca 1982r. prace dotyczyły kontroli jakości usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w działach VIII poz. 2 (prace kierowców samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony), w dziale V poz. 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych"), a także w dziale XIV poz. 16 (prace na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych) wykazu A stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministerstwa Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. Nie można jednakże uznać, że wykonywana przez wnioskodawcę w tym czasie praca stanowiła zatrudnienie w warunkach szczególnych z uwagi na brak elementu stałego świadczenia tego rodzaju pracy. Sprzeciwia się temu przede wszystkim ustalenie, że wnioskodawcy podlegali także pracownicy, których prac nie zalicza się do wykonywanych w warunkach szczególnych. Ustalenie bowiem, że zarówno wnioskodawca jak i podlegli mu mechanicy w danym dniu pracy poza czynnościami naprawczymi w kanale remontowym wykonywali także inne czynności (poza kanałem) powoduje, że wykonywanej przez nich pracy nie można zakwalifikować jako pracy z działu XIV poz. 16 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Nie było to bowiem stale i pełnoetatowe, jak tego wymaga przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wykonywanie pracy montera - mechanika napraw pojazdów samochodowych wyłącznie w kanałach remontowych. Do pracy w warunkach szczególnych nie zalicza się także pracy podległego wnioskodawcy służbowo dyspozytora. Nadzór

nad tym pracownikiem wykraczał wobec tego poza nadzór nad pracownikami zakwalifikowanymi do pracowników wykonującymi prace w warunkach szczególnych. Nie można także, w ocenie Sądu, pominąć, iż - co wynika z zeznań samego wnioskodawcy i świadków, że wnioskodawca miał wydzielony własny pokój z biurkiem. Wprawdzie z zeznań wnioskodawcy wynika, że w zakresie obowiązków biurowych miał on tylko wypełnianie kart pracy, kart placowych, sporadycznie tylko rozliczanie kierowców z czasu pracy i paliwa, to jednak lektura zakresu czynności z dnia 18 grudnia 1979 r. wskazuje, że faktycznie zakres czynności biurowo - administracyjnych był szerszy, gdyż obejmował także prowadzenie dokumentacji warsztatowej, sporządzanie planów kapitalnych remontów pojazdów i maszyn, komisyjne sporządzanie protokołów stanu technicznego pojazdów i protokołów awaryjnych, wystawianie zleceń roboczych dla pracowników, sporządzanie sprawozdawczości statystycznej.

Jako okresy pracy w warunkach szczególnych z całą pewnością nie mogą być wnioskodawcy kwalifikowane także jego dalsze objęte sporem okresy pracy od 2 listopada 1982 r. do 18 czerwca 1990 r. na stanowisku kierownika D. Eksploatacji (...) i (...) oraz okres od 1 maja 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. początkowo na stanowisku - p.o. kierownika Grupy Usług (...), a od 1 listopada 1994 r. kierownika Grupy Usług (...). Przede wszystkim wnioskodawcy w tym czasie, co wynika wprost z jego zeznań, poza kierowcami samochodów ciężarowych i operatorami ciężkiego sprzętu drogowego, podlegali także - nie zaliczani do pracowników wykonujących prace w warunkach szczególnych - kierowcy samochodów osobowych i dostawczych, a także pięciu pracowników do spraw rozliczeń transportu i eksploatacji sprzętu. Ci ostatni w zakresie obowiązków mieli wyłącznie pracę biurową obejmującą rozliczanie kierowców z godzin i kilometrów, obliczanie wskaźników technicznych. Prace tego rodzaju bezsprzecznie do okresów pracy w warunkach szczególnych nie są kwalifikowane.

Dalej wskazać należy, że obowiązki wnioskodawcy na wyżej wymienionych stanowiskach, określone także w pisemnym zakresie czynności, bezsprzecznie wykraczały poza te, które wymagały jego stałej obecności na wydziałach produkcyjnych pracodawcy. Lektura zakresu czynności na stanowisku kierownika D. Eksploatacji (...) i (...) dowodzi, że w zakresie obowiązków wnioskodawca miał m.in. takie czynności biurowo - administracyjne jak opracowywanie rocznych planów przewozu ładunków, harmonogramu pracy sprzętu, prowadzenie książki ewidencji kart drogowych i raportów z pracy, prowadzenie na bieżąco miesięcznych kart eksploatacji, wypisywanie zleceń na naprawy, prowadzenie książki pojazdów, wystawianie dokumentów Zw, Rw, faktur, sporządzanie protokołów stanu technicznego sprzętu. Natomiast w zakresie czynności i obowiązków na stanowisku kierownika Grupy Usług (...) wyszczególnione zostały takie obowiązki jak prowadzenie ewidencji środków trwałych, rozliczenia materiałowe prowadzonych zadań, kontrola analizy kosztów utrzymania sprzętu, warsztatu i ustalenie cen w tym zakresie, opracowywanie norm zakładowych i instrukcji. Powyższe czyni uzasadnionym twierdzenie o braku stałego narażenia na działanie szkodliwych czynników, związanych ze świadczeniem pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując, odwołujący się nie wykazał, że legitymuje się minimum 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Tym samym, wobec nie udowodnienia przez wnioskodawcę wymaganych 15 lat w warunkach szczególnych, brak było podstaw do przyznania mu prawa do emerytury. W konsekwencji Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne oddalił.

W apelacji ubezpieczony, reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżył opisany wyżej wyrok w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 roku sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. (Dz.U.1983.8.43) w zw. z poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do w/w Rozporządzenia poprzez wadliwą wykładnię a polegającą na przyjęciu, iż za pracę w szczególnych warunkach można uznać jedynie wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy kontroli i dozoru inżynieryjno - technicznego na oddziałach i wydziałach, w których wykonywane są wyłącznie prace wymienione w wykazie, a zaliczane do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, podczas gdy dla zakwalifikowania pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych, decydujące znaczenie ma okoliczność, iż jako podstawowe, a nie wyłączne wykonywane były w nich prace w szczególnych warunkach;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego, a polegającej na niedostatecznym uwzględnieniu treści zeznań świadków oraz strony jak i świadectw pracy odwołującego się i przyjęcie, iż E. U. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, podczas gdy z całości materiału dowodowego zgromadzanego w sprawie wynika, iż podstawowymi i przeważającymi czynnościami pracowniczymi odwołującego się były czynności wykonywane w szczególnych warunkach a marginalnymi czynności administracyjno - biurowe.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania przed sądem pierwszej i drugiej instancji w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji nie ma znaczenia dla ustalenia, iż odwołujący wykonywał pracę w powyższym okresie w szczególnych warunkach, okoliczność, że sprawdzał podliczenie godzin pracy kierowców samochodów ciężarowych przygotowywane przez dyspozytorkę w jego zakładzie pracy gdyż czynności te zajmowały skarżącemu około 5 godzin w miesiącu i wykonywał je w domu, miały charakter marginalny wobec jego podstawowych obowiązków pracowniczych. Nie może mieć również znaczenia dla ustalenia, iż odwołujący wykonywał pracę w powyższym okresie w szczególnych warunkach, okoliczność, że E. U. miał przydzielony przez pracodawcę osobny kantorek bowiem odwołujący zjadał tam śniadanie i przebierał się w ubrania robocze, a po zakończeniu pracy w odzież własną.

W ocenie apelującego Sąd pierwszej instancji w swych rozważaniach pominął, (pomimo iż wcześniej ustalił), że E. U. w okresie od 02.11.1982 roku do 18.06.1990 roku oraz w okresie 01.05.1994 do 31.12.1998 roku oprócz kontroli i nadzoru techniczno- inżynierskiego nad pracą kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony nadzorował także prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, prace związane z naprawą i remontami akumulatorów samochodowych, prace przy naprawach pomp wtryskowych i gaźników do silników spalinowych samochodów ciężarowych pozostających w taborze pracodawcy odwołującego się, prace kontroli i nadzoru maszynistów ciężkich maszyn drogowych, ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych w transporcie. Wszystkie wskazane powyżej prace, które nadzorował ale także wykonywał wspólnie z pracownikami E. U. - były podstawowymi pracami wykonywanymi przez odwołującego się i nadzorowanych przez niego pracowników w ich zakładzie pracy. Wykonywanie czynności administracyjnych stanowiło jedynie uboczny obowiązek odwołującego się, któremu poświęcał on najczęściej wyłącznie 5 godzin w skali miesiąca, wykonując te czynności w domu, w czasie wolnym od pracy. Jednocześnie jednak czynności te wchodziły w zakres nadzoru i kontroli sprawowanej przez odwołującego się nad pracownikami wykonującymi pracę w szczególnych warunkach i z tego względu stanowiły jeden z elementów wykonywania kontroli i dozoru określonego w treści poz. 24 działu XIV wykazu A załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów. Sprawowanie przez odwołującego się, w ramach zakresu czynności dozoru, również czynności nad pracami niewymienionymi w wykazie A tj. pracą kierowców samochodów osobowych i dostawczych także nie wyłącza zakwalifikowania czynności wykonywanych przez E. U., jako pracy w szczególnych warunkach. Z brzmienia pkt 24, działu XIV, wykazu A wynika bowiem, że warunkiem zakwalifikowania określonego w nim dozoru i kontroli jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych jest to, aby na oddziałach i wydziałach, na których czynności te są wykonywane, jako podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A. Podstawowymi pracami, które wykonywane były w zakładzie pracodawcy i które nadzorował E. U. były zaś czynności wykonywane przez kierowców samochodów samowładowczych o ciężarze powyżej 3,5 tony, prace związane z naprawą samochodów i maszyn, w tym sprzętu pracującego na wytwórni mas bitumicznych (naprawy wykonywane w kanałach, naprawy i remonty akumulatorów, prace przy naprawach pomp wtryskowych i gaźników do silników spalinowych) oraz prace związane z rozładunkiem materiałów pylistych z wagonów - a zatem wszystkie te czynności, które zgodnie z przepisami prawa stanowią wykonywanie pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Zgodnie z treścią art. 184 cyt. wyżej ustawy, ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Zauważyć należy, że przewidziane w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.) prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym niż powszechnie przyjęty stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 cyt. ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób ścisły i gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Zasadniczą zatem przesłanką warunkującą nabycie prawa do wcześniejszej emerytury jest udowodnienie co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, co następuje przede wszystkim przez świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, przy czym należy mieć na uwadze, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych, jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej co miało miejsce w niniejszej sprawie.

Zgodzić należy się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, iż zakwalifikowanie w świadectwach pracy w szczególnych warunkach wystawionych przez pracodawcę okresów zatrudnienia apelującego w spornych okresach na stanowiskach kierowniczych jako pracy z pkt 24 działu XIV było niezasadne.

Z analizy przywołanych wyżej przepisów wynika, że praca w szczególnych warunkach to wyłącznie praca wykonywana w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia. Decydujące znaczenie, w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika. Rozporządzenie Rady Ministrów zawiera również § 2 ust. 1, zgodnie z którym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stale wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub periodyczne, a nie stale świadczenie pracy, wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia. Praca odwołującego w spornym okresie była odnoszona do treści pkt 24 działu XIV, zgodnie z którym kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie jest pracą w szczególnych warunkach. Należy tu zauważyć, że opis pracy zawarty w przedmiotowym punkcie wyraźnie wskazuje, że kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny ma się odbywać na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, a nie jedynie dotyczyć – bez względu na miejsce jej prowadzenia – takiej produkcji. Jest to zgodne z ogólną intencją potraktowania niektórych prac jako dających prawo do emerytury w wieku wcześniejszym z uwagi na fakt, że ich świadczenie przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu. Zatem za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w znaczny sposób jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jeżeli zatem owo narażenie nie występuje, lub nie występuje ono stale i przez cały dzień pracy – nie można mówić o pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów

emerytalnych. Oczywiście, dopuszczalne są tu pewne odstępstwa od reguły, że czynności dozoru inżyniersko-technicznego lub kontroli, to czynności wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki. Dotyczą one jednak jedynie czynności ściśle związanych ze sprawowanym dozorem i stanowiących jego integralną część (prace biurowe) lub innych krótkotrwałych przerw w narażeniu na działanie takich czynników spowodowanych np. udziałem w koniecznym szkoleniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012 r., sygn. akt I UK 189/11 LEX nr 1125264).

Sąd Okręgowy przeprowadził obszernie i wnikliwe postępowanie dowodowe, prawidłowo - w świetle art. 232 kpc - ocenił jego wyniki, bez naruszenia granic zakreślonych przepisem art. 233 kpc i ustalił, że wnioskodawca, jako kierownik Bazy Sprzętowo-Transportowej (okres od 15.12.1979r. do 31.03.1982r.) odpowiadał za podległych pracowników, samochody i sprzęt, pracował przy naprawach, przeglądach i wszystkich innych pracach wynikających z eksploatacji sprzętu i transportu. Wnioskodawca wydawał dyspozycje pracownikom, nadzorował wykonywane przez nich prace, ale też brał udział w ich wykonaniu. Podlegali mu kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, mechanicy napraw pojazdów samochodowych, spawacze, elektrycy, narzędziowcy, magazynierzy, oraz dyspozytorzy. W zakresie obowiązków wnioskodawca miał rozdysponowywanie samochodów do odbiorcy. Każdego dnia sprawdzał stan samochodów. Nadzór sprawowany przez wnioskodawcę nad pracownikami warsztatu polegał na diagnozowaniu usterek i ich usuwaniu. Poza pracę mechanika wykonywaną w kanałach remontowych, wykonywał on także czynności naprawczo - remontowe poza kanałem. Prace poza kanałem wnioskodawca wykonywał zarówno na terenie zakładu (na zewnątrz) jak i po zanim w terenie. Napraw wtedy dokonywał bezpośrednio na drodze w przypadku prostych usterek, a w przypadku poważniejszych zlecał ściąganie pojazdu do warsztatu. Do awarii w terenie wnioskodawca dojeżdżał samochodem dostawczym marki N.. Takich wyjazdów miał 4-5 tygodniowo. Wnioskodawcy służbowo bezpośrednio podlegała także dyspozytorka, która w zakresie obowiązków miała wykonywanie czynności biurowych, do których należało rozliczanie kierowców z czasu pracy i paliwa, wystawianie kierowcom zleceń wyjazdu.

Odnośnie okresu zatrudnienia na stanowisku kierownika D. Eksploatacji (...) i (...) oraz na stanowisku początkowo po. kierownika a następnie kierownika Grupy Usług (...) (okres od 2.11.1982r. do 18.06.1990r. oraz od 1.05.1994r. do 31.12.1998r.) wnioskodawcy podlegali zarówno kierowcy samochodów ciężarowych i operatorzy ciężkiego sprzętu drogowego jak też kierowcy samochodów osobowych i dostawczych, oraz pięciu pracowników do spraw rozliczeń transportu i eksploatacji sprzętu wykonujących wyłącznie prace biurowe.

Z materiału dowodowego tej treści słusznie Sąd Okręgowy wyprowadził wniosek, że brak podstaw do uznania, iż wnioskodawca we wskazanym okresie wykonywał prace w szczególnych warunkach chociażby z tego powodu, iż nadzorował on prace również pracowników, których praca nie była kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach. Jeszcze raz podkreślić należy, że dokonując analizy treści poz. 24 dział XIV wskazanego załącznika do rozporządzenia, użyte pod tą pozycją określenie „na oddziałach i wydziałach” wskazuje, że kontrola jakości produkcji jak też kontrola międzyoperacyjna i dozór inżyniersko-techniczny powinny być wykonywane bezpośrednio w określonym, skonkretyzowanym środowisku pracy, w którym występują warunki narażające na szybszą utratę zdolności do zarobkowania. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 3 grudnia 2013 r. (wyrok SN z dnia 3.12.2013r. UK 184/13 LEX 1448473) wskazując, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczenia są tylko te lata, gdy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. O wcześniejsze świadczenie można się więc ubiegać tylko wówczas, kiedy dozór nad pracą ma charakter specjalistyczny, a nie wynikający z podporządkowania pracowniczego. Musi on być sprawowany w konkretnym środowisku pracy, w którym istnieje narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia i w pełnym wymiarze czasu.

Niewątpliwie nadzór nad pracą osób podległych apelującemu w spornym okresie jak chociażby kierowców samochodów ciężarowych o nośności powyżej 3,5 tony, nie mógł być wykonywany w tym samym środowisku pracy w jakim kierowcy wykonywali swoje obowiązki tj. podczas jazdy wskazanymi pojazdami a właśnie z uwagi na to specyficzne środowisko świadczenia pracy taka praca kierowców samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu uznana została za pracę w warunkach szczególnych. Jeśli zaś nadzór ten wykonywany był przez apelującego w takim samym środowisku pracy jak pracowników zatrudnionych

na stanowiskach pracy wskazanych w załączniku do cyt. rozporządzenia to nie był on niewątpliwie wykonywany w pełnym wymiarze czasu pracy jak w przypadku nadzorowania pracy mechaników dokonujących napraw w kanałach remontowych. Już zupełnie dodatkowo wskazać należy, iż istotna część czasu pracy apelującego polegała na nadzorowaniu i organizowaniu pracy pracownikom zatrudnionym na stanowiskach niewskazanych we wskazanym załączniku do rozporządzenia.

Podsumowując, prawidłowo zastosowana treść normy prawnej wynikająca z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r. w zw. z pkt 24 działu XIV Wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia, nie pozwala przyjąć, by E. U., wykonując prace kierownika Bazy Sprzętowo-Transportowej, ani jako kierownika działu Eksploatacji (...) i (...), ani też na stanowisku początkowo p.o. kierownika a następnie kierownika Grupy Usług (...), świadczył pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu w/w przepisów.

Słusznie też Sąd Okręgowy odmówił mocy dowodowej świadectwom pracy wystawionym przez pracodawcę ze stycznia 1999r. w zakresie w jakim wskazywało ono jako okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okres po 14 grudnia 1979r. oraz świadectwom pracy z dnia 20 września 2012r. jako że stoją w sprzeczności z charakterem obowiązków zawodowych ubezpieczonego wyłaniającym się z pozostałych dowodów. Zauważyć tu należy, że dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym nie ma szczególnej mocy, podlega ocenie jak każdy inny dowód i w tym przypadku został oceniony negatywnie.

W świetle powyższych rozważań uznać trzeba, że E. U. nie posiada niezbędnego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Tym samym nie nabył prawa do emerytury. Odmowna decyzja ZUS była zatem prawidłowa. Mając to na względzie, wobec bezzasadności apelacji ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c apelację oddalił.